

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
DIRECTORATE FOR EU AFFAIRS

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE TARIMSAL ÜRÜN VE GIDALARIN COĞRAFİ İŞARET TESCİLİ

AB ARAŞTIRMALARI

Eda ZORLU

AB İşleri Uzmanı
Sektörel Politikalar
Daire Başkanlığı

Gamze ÖZTÜRK

AB İşleri Uzman Yrd.
Sektörel Politikalar
Daire Başkanlığı

/abbaskanligi

AB MEVZUATINDA COĞRAFI İŞARET

Avrupa Birliği (AB) mevzuatında tarımsal ürün ve gıdaların coğrafi işaret tesciline ilişkin hükümler (AB) 1151/2012 sayılı “[Tarımsal Ürünler ve Gıdalara İlişkin Kalite Düzenlemeleri Hakkında Tüzük](#)” ile bahse konu Tüzüğün uygulanmasına ilişkin detaylı hükümlerin yer aldığı [\(AB\) 668/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü](#) ile düzenlenmektedir.

Söz konusu Tüzüğün 2’inci maddesinin 1’inci fıkrasında coğrafi işaret tescili yapılabilecek ürünler olarak “**insan tüketimine yönelik tarım ürünleri ve gıdalar**” belirlenmiştir. Jenerik adlar, bitki çeşidi veya hayvan soyu adları, eş sesli adlar ve markalar coğrafi işaret olarak tescil edilmemektedir. Tüzük kapsamında, üç konu başlığı altında coğrafi işaret başvurusu yapılabilmektedir.

Menşe Adı: (Designation of Origin-PDO)

Bir ürünün, nitelikleri itibariyle sadece özel bir coğrafi çevreye özgü olduğunu ve tüm üretim aşamalarının o coğrafi çevrede yapıldığını gösteren coğrafi işarettir.

Mahreç İşareti: (Geographical Indication-PGI)

Bir ürünün ünü, nitelikleri ve diğer özelliklerinin belirli bir coğrafi çevreye özgü olduğunu ve üretim aşamalarından en az birinin o bölgede yapıldığını gösteren coğrafi işarettir.

Geleneksel Özellikli Ürün Adları: (Traditional Speciality Guaranteed-TSG)

En az 30 yıl nesilden nesile aktarılan ve benzer ürünlerinden açıkça ayıran üretim metotları ile üretildiğini gösteren ve coğrafi alan sınırlaması olmayan ürünler için kullanılmaktadır.

AB NEZDİNDE COĞRAFI İŞARET BAŞVURUSU

- AB nezdinde coğrafi işaret tescil başvurusu yapabilmek için öncelikle başvuru yapılacak coğrafi işaretin ülkemizde tescil edilmiş olması gerekmektedir.
- Ülkemizde coğrafi işaretlerin tescilinden Türk Patent ve Marka Kurumu sorumlu olup, ulusal düzeyde başvurulara ilişkin detaylı bilgiye [Türk Patent ve Marka Kurumu Türkiye'nin Dijital Coğrafi İşaret Platformu](#)'ndan ulaşmak mümkündür.
- 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında «menşe adı» ve «mahreç işareti» tescili almış ürünlerde logo kullanımı zorunludur. Tescilli «geleneksel ürün adı»nın amblemsiz kullanımı 6769 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmamaktadır.
- Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescil edilen ürünlerin etiketlerinde aşağıdaki logolar yer almaktadır.

- Coğrafi işaret tescil başvurusu yapma hakkına sahip olan kişiler, ilgili AB Tüzüğünde **hukuki statüsü ve yapısına bakılmaksızın, coğrafi işarete konu olan ürünle ilgili çalışan üretici veya imalatçılardan oluşan herhangi bir birlik olarak tanımlanan gruplar** olarak belirlenmiştir. Ülkemiz adına bu zamana kadar **AB nezdinde onaylanan başvurularımız genelde sanayi, ticaret ya da ziraat odaları** adına yapılmaktadır.
- Ülkemiz tarafından AB nezdinde yapılan başvurular doğrudan Avrupa Komisyonu'nun ilgili birimine posta ya da e-posta (AGRI-B3@ec.europa.eu) yoluyla veya Türk Patent ve Marka Kurumu aracılığı ile iletilmektedir.
- AB'ye yapılacak başvurular için Komisyon tarafından herhangi bir ücret talep edilmemektedir.
- Avrupa Komisyonu nezdinde yapılan başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü ([DG AGRI](#)) B.3 birimince değerlendirilmektedir.

AB NEZDİNDE COĞRAFI İŞARET BAŞVURUSU İÇİN GEREKEN BELGELER

AB Nezdinde coğrafi işaret tescil başvurusu yapmak için hazırlanacak başvuru dosyasında aşağıdaki belgelerin yer alması gerekmektedir:

1

Başvuru yapanın üretici grubu olduğunu kanıtlar nitelikte belge (Ürün ile ilgili üreticilerin başvuru yapan kuruma üye olduklarına dair belge)

2

[Tek Belge](#) (Single Document)

3

Ürün şartnamesi (Specification)

4

[Ulusal Tescil Belgesi](#) ve çevirisi

Ürün Şartnamesi, başvurusu yapılan ürüne ilişkin detaylı bilgilerin yer aldığı bir belgedir. Tescil almış ürünlerimizin şartnamelerine aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>

Tek Belge dokümanı «ürün şartnamesi»nin özeti şeklinde olup, nasıl hazırlanması gerektiğine dair Türkçe bilgilere aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<https://ci.turkpatent.gov.tr/uploads/files/AB%20Basvuru%20kilavuzu-Kasim%202019.pdf>

AB nezdinde coğrafi işaret başvurusu yapabilmek için gereken tüm belgelere ilişkin detaylı rehber dokümanlara

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/registration-name-quality-product/applications-food-and-agricultural-products_en adresinden ulaşılabilir.

/abbaskanligi

AB NEZDİNDE COĞRAFİ İŞARET BAŞVURUSUNA İLİŞKİN SÜREÇ

- Avrupa Komisyonu, kendisine iletilen başvuruların (AB) 1151/2012 sayılı Tüzükte belirtilen şartlara uygun olup olmadığına **6 aylık** bir süre içerisinde karar vermektedir. Ancak, belirli durumlarda süre uzayabilmekte ve Komisyon da başvuru sahibine bu sürenin uzama nedenlerini bildirmektedir.
- Uygun bulunan başvurular AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanmakta ve yayımlanmasını takip eden **ilk 3 ay içinde üye devlet ya da üçüncü ülkelerin resmi otoriteleri ya da üçüncü ülkelerde yerleşik bulunan ve meşru çıkarı olan gerçek ya da tüzel kişiler tarafından itirazda** bulunulabilmektedir.
- Avrupa Komisyonu belli bir süre sonunda itiraza ilişkin olarak ortak bir karara varılamayan durumlarda, tarafları istişarelerde bulunmaya davet etmekte ve istişarelerin sonucunu da göz önünde bulundurarak tescil ya da iptal kararı vermektedir.
- Bu bağlamda başvuru sahibi tarafından hazırlanan başvuru dosyası açısından düzenlemeler yapılması gerekmediğinde, bir ürünün AB tarafından coğrafi işaret olarak tescil edilme süresi itiraz süresi de dâhil, ortalama 1-1,5 yılı bulmaktadır. Ancak, üçüncü kişiler tarafından ürüne yönelik bir itiraz olduğunda ve/veya başvurunun yayımlanmasından önce dosya içeriğine ilişkin düzenlemelerin yapılması gerektiğinde, **ürünün tescil edilmesi süreci 2 yıl veya daha fazla sürebilmektedir.**
- Sürecin hızlı işlemesi adına başvuru sahibi ile Komisyon temsilcileri arasında doğrudan iletişim kurulabilmektedir. AB'de tescil edilmiş coğrafi işaretli ürünlerin ürün şartnamesi (spesifikasyon) belgelerinde gerektiğinde ilgili belgeler doldurularak Komisyon onayı ile değişiklik yapılabilir. AB nezdinde tescil edilmiş coğrafi işaretlere ilişkin bilgiler AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanmaktadır. Tescil edilmiş ürünlere ilişkin olarak değişiklikler (büyük/küçük) yapılabilen, değişikliğin içeriğine göre sürecin uzunluğu değişmektedir.
- Avrupa Komisyonunca incelenerek tescil edilmiş coğrafi işaretler ile inceleme aşamasındaki başvurulara ilişkin belgelere "GI View" (<https://www.tmdn.org/giview/>) veri tabanından ulaşılabilir.

AB nezdinde coğrafi işaret koruması alan ürünler;

- Koruma almamış ürünlerin doğrudan veya dolaylı olarak ticari kullanımlarına karşı,
- Tip, stil, yöntem gibi sıfatlarla birlikte bu isimlerin kullanımına karşı,
- Ambalajlama veya diğer reklam araçları ile ürünün kaynağına ilişkin yanlış anlaşılmaya karşı,
- Tüketici tarafından ürünün gerçek doğasına ilişkin yanlış anlaşılmalara karşı,
- Ürünlerin bileşen olarak kullanılması dahil, kötüye kullanım, taklit ve çağrıştırmaya karşı

hukuki olarak korunur.

AB NEZDİNDE COĞRAFI İŞARET BAŞVURULARIMIZA İLİŞKİN GÜNCEL DURUM

Halihazırda **AB nezdinde tescil edilmiş 7 adet coğrafi işaretli ürünümüz** bulunmaktadır: **Antep Baklavası, Aydın İnciri, Aydın Kestanesi, Bayramiç Beyazı, Malatya Kayısı, Milas Zeytinyağı ve Taşköprü Sarımsağı.** İnceleme süreci devam eden 25 adet ürünüme ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

	Ürün Adı	Başvuru Tarihi	Başvuru Yayımlanma Tarihi	Başvuru Onaylanma Tarihi	Coğrafi İşaret Tescil Türü
1.	Antep Baklavası/ Gaziantep Baklavası	10.07.2009	08.08.2013	21.12.2013	Mahreç İşareti (PGI)
2.	Aydın İnciri	11.06.2013	11.09.2015	17.12.2016	Menşe Adı (PDO)
3.	Afyon Sucuğu	13.08.2012			Mahreç İşareti (PGI)
4.	Afyon Pastırması	13.08.2012			Mahreç İşareti (PGI)
5.	Malatya Kayısı	13.05.2014	13.1.2017	07.07.2017	Menşe Adı (PDO)
6.	İnegöl Köfte	17.09.2014			Mahreç İşareti (PGI)
7.	Aydın Kestanesi	08.09.2015	04.06.2020	24.09.2020	Menşe Adı (PDO)
8.	Taşköprü Sarımsağı	04.01.2017	17.12.2020	16.04.2021	Menşe Adı (PDO)
9.	Kayseri Sucuğu	22.05.2017			Mahreç İşareti (PGI)
10.	Kayseri Pastırması	22.05.2017			Mahreç İşareti (PGI)

AB NEZDİNDE COĞRAFİ İŞARET BAŞVURULARIMIZA İLİŞKİN GÜNCEL DURUM

	Ürün Adı	Başvuru Tarihi	Başvuru Yayımlanma Tarihi	Başvuru Onaylanma Tarihi	Coğrafi İşaret Tescil Türü
11.	Kayseri Mantısı	22.05.2017			Mahreç İşareti (PGI)
12.	Antepfıstığı/ Antep fıstığı	21.07.2017			Menşe Adı (PDO)
13.	Milas Zeytinyağı	13.11.2017	17.08.2020	23.12.2020	Menşe Adı (PDO)
14.	Bayramiç Beyazı	01.02.2018	16.12.2020	16.04.2021	Menşe Adı (PDO)
15.	Antep Lahmacunu	12.04.2018			Mahreç İşareti (PGI)
16.	Edremit Körfezi Yeşil Çizik Zeytini	12.04.2018			Menşe Adı (PDO)
17.	Giresun Tombul Fındığı	26.04.2018			Menşe Adı (PDO)
18.	Antakya Künefesi	14.03.2019			Mahreç İşareti (PGI)
19.	Maraş Çöreği	16.03.2020			Mahreç İşareti (PGI)
20.	Çağlayancerit Cevizi	18.05.2020			Menşe Adı (PDO)
21.	Maraş Tarhanası	01.06.2020			Mahreç İşareti (PGI)
22.	Gemlik Zeytini	10.07.2020			Menşe Adı (PDO)
23.	Milas Yağlı Zeytini	04.08.2020			Menşe Adı (PDO)
24.	Gaziantep Menengiç Kahvesi / Gaziantep Melengiç Kahvesi	25.02.2021			Menşe Adı (PDO)

AB NEZDİNDE COĞRAFI İŞARET BAŞVURULARIMIZA İLİŞKİN GÜNCEL DURUM

	Ürün Adı	Başvuru Tarihi	Başvuru Yayımlanma Tarihi	Başvuru Onaylanma Tarihi	Coğrafi İşaret Tescil Türü
25.	Araban Sarımsağı	08.04.2021			Menşe Adı (PDO)
26.	Tonya Tereyağı	30.06.2021			Menşe Adı (PDO)
27.	Erzurum Su Böreği	01.07.2021			Mahreç İşareti (PGI)
28.	Edremit Zeytinyağı	05.07.2021			Menşe Adı (PDO)
29.	Antep Fıstık Ezmesi	13.07.2021			Mahreç İşareti (PGI)
30.	Aydın Memecik Zeytinyağı	24.09.2021			Menşe Adı (PDO)
31.	İpsala Pirinci	14.10.2021			Menşe Adı (PDO)
32.	Bursa Kestane Şekeri	22.10.2021			Mahreç İşareti (PGI)

AB nezdinde tescil almış olan ve tescil başvurusu inceleme sürecinde olan ürünlerimize ilişkin bilgilere <https://www.tmdn.org/giview/> adresinden ulaşılabilmektedir.

- DG AGRI İnternet Sitesi,
https://ec.europa.eu/info/departments/agriculture-and-rural-development_en
- Türk Patent ve Marka Kurumu Türkiye'nin Dijital Coğrafi İşaret Platformu İnternet Sitesi, <https://ci.turkpatent.gov.tr/>
- GI VIEW Veri Tabanı İnternet Sitesi,
<https://www.tmdn.org/giview/>
- (AB) 1151/2012 sayılı Tarımsal Ürünler ve Gıdalara İlişkin Kalite Düzenlemeleri Hakkında Tüzük
- (AB) 668/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü

